

111

OBSAH / CONTENTS

Předmluva / Preface ... 15
Úvodem / Introduction ... 19
Markéta Pánková ... 20
Martin Bursík ... 24
Václav Pačes ... 27
Václav Hampl ... 29
Martin Steiner ... 33

I.

PEDAGOGICKÉ DÍLO KOMENSKÉHO
V KONTEXTU EVROPSKÉHO MYŠLENÍ
COMENIUS' PEDAGOGICAL WORK IN THE CONTEXT
OF THE EUROPEAN THINKING

Dagmar Čapková
Opera didactica omnia ... 39
Opera didactica omnia ... 52

Jan Kumpere
Opera didactica omnia: Geneze a struktura edice
v kontextu Komenského života a díla ... 55
Opera didactica omnia in historical context of Comenius' life and work ... 66

František Hýbl
Muzeum Komenského v Přerově – zdroj poznání návštěvníků i badatelů ... 68
Comenius Museum in Přerov – source of knowledge for both visitors and scholars ... 76

Herta Schmid
Comenius' pädagogische Theorie im Vergleich mit Thomas von Aquin
und Aurelius Augustinus ... 77
Komenského pedagogická teorie ve srovnání s Tomášem Akvinským
a Augustinem ... 83

Andreas Fritsch
Latium redivivum – Ideal oder Illusion? ... 84
Latium redivivum – ideál, nebo iluze? ... 97

- Jiří Beneš
 Die ODO – Wörterbücher als integraler Teil der comenianischen
 Lehrmethode ... 99
 Slovníky ODO jako nedílná součást Komenského metody jazykové výuky ... 103
- Igor Kišš
 The concept of paradise as the theological starting point
 for Comenius' pedagogy ... 104
 Idea raja ako teologické východisko pre Komenského pedagogické snahy ... 110
- Tomáš Kasper
 Allverbesserungsbemühungen im Comenius Werk *Opera didactica omnia* –
 eine pädagogisch teleologische Analyse ... 112
 Všenápravné snahy v Komenského díle *Opera didactica omnia* –
 pedagogicko-teleologická analýza ... 117
- Jiří Pospíšil
 Didactics as the way out of the labyrinth ... 118
 Didaktika jako cesta z labyrintu ... 122
- Uwe Krebs
 Comenius: The *right-men-in-the-wrong-time-syndrome*.
 On timeless aspects of Comenius' work ... 123
 Komenský: Syndrom *správného-muže-v-nesprávném-čase*.
 K nadčasovým aspektům odkazu Komenského ... 132
- Alan Ross
 The reception of Comenian pedagogy in Saxony – new archival
 evidence ... 134
 Přijetí Komenského pedagogiky v Sasku – nové archivní důkazy ... 140
- Lars Lindström
 The teacher as servant of nature: Hippocrates, Comenius
 and the culture of education ... 142
 Učitel jako služebník přírody: Hippokrates, Komenský
 a kultura vzdělávání ... 149
- Hana Lukášová
 The idea of school by J. A. Comenius – compared to its current
 metamorphosis ... 150
 Idea školy J. A. Komenského – ve srovnání s její současnou proměnou ... 155
- Jana Uhlířová
 Reception of Comenius' ideas among teachers at pre-primary, primary
 and higher schools in the Czech territories ... 156
 Receptce Komenského myšlenek mezi učiteli předškolních zařízení
 a základních škol a následných vzdělávacích institucí v českých zemích ... 163

Lyudmila Chulkova

Comenius' ideas of pedagogical communication and peace ... 164

Komenského idea pedagogické komunikace a harmonie ... 168

Emília Fulková – Boris Bošanský

J. A. Comenius' legacy in pedagogy: present and future ... 169

Odkaz J. A. Komenského pedagogike: prítomnosť a budúcnosť ... 175

Jiří Semrád – Milan Škrabal

Odkaz Komenského sociální pedagogice ... 177

The legacy of Comenius in relation to social pedagogy ... 186

Jiří Zlámal

Introduction of new methods of teaching to professional education

(Timelessness of teaching principles in J. A. Comenius' works) ... 187

Představení nových metod výuky v profesním vzdělávání

(Nadčasové principy výuky v díle J. A. Komenského) ... 194

Jaroslav Zukerstein – Jan Novotný

Úloha technického vzdělávání v moderní společnosti ... 196

Role of technical education in modern society ... 200

Helena Voldan

From the labyrinth to the One ... 201

Ex labyrintho ad Unum ... 206

II.

REFLEXE FILOZOFICKÝCH, METODOLOGICKÝCH

A ETICKÝCH PRVKŮ DÍLA J. A. KOMENSKÉHO

V POZDĚJŠÍM PEDAGOGICKÉM MYŠLENÍ

REFLECTION OF PHILOSOPHICAL, METHODOLOGICAL

AND ETHICAL ELEMENTS OF COMENIUS' WORK

IN THE LATER PEDAGOGICAL THINKING

Klaus Schaller

Pädagogische und philosophische Prinzipien von Comenius

und ihr Bedeutung für das gegenwärtige Nachdenken über die Erziehung ... 211

Pedagogické a filozofické principy Komenského a jejich reflexe v současném

vzdělávání ... 227

Naděžda Pelcová

Komeniův výchovný sen v reflexi moderní filozofické a pedagogické

antropologie ... 229

The educational dream of Comenius in the reflection of modern philosophical

and pedagogical anthropology ... 239

Radim Palouš

Universality – globality ... 242

Univerzalita – globálnost ... 248

Aleš Prázný

Comenius – the thinker of crisis ... 250

Komenský – myslitel krize ... 256

David Krámský

Crisis at J. A. Comenius ... 258

Krize u J. A. Komenského ... 264

Stanislav Stark

Patočkova filozofie výchovy a jeho zájem o dílo Jana Amose

Komenského ... 265

Patočka's philosophy of education and his interest in the work
of John Amos Comenius ... 270

Věra Schifferová

Výchova k novému věku. Komenského filozofie výchovy

ve výkladu Jana Patočky ... 271

Education for the future age. Philosophy of education of J. A. Comenius
in the interpretation of Jan Patočka ... 277

Benjamin Kuras

Comenius – the first holistic philosopher ... 278

Komenský – první holistický filozof ... 282

Gabriella Bianco

Contributions to the theory of complexity and the humanistic thought
and tradition. Comenius, Vico, Freire and Morin: educational, ethical
and pedagogical implications for freedom and democracy ... 284

Příspěvky k teorii komplexity a humanistické myšlení a tradice. Komenský,
Vico, Freire a Morin: vzdělávací, etické a pedagogické důsledky pro svobodu
a demokracii ... 292

Anna S. Stepanova

J. A. Komenský's philosophic educational conception and antique
images and archetypes ... 294

O antických pojmech a archetypech filozofické pedagogické koncepce
Jana Amose Komenského ... 300

Harm Paschen

The pedagogical importance of the modern equivalents of Comenius'
panhenosia, syncrisis, and motus ... 301

Pedagogický význam moderních ekvivalentů Komenského panhenosie,
synkrize a motus ... 309

Alois Doležel

Komenského klíč k rozmachu poznání a vzdělávání ... 310

Comenius' key to the swing of cognition and education ... 315

Sook Jong Lee

The philosophical methodology of Comenius and its characteristic ... 316

Filozofická metodologie Komenského a její charakteristika ... 326

Claudio Stroppa

The concept of pietas in Johannes Amos Comenius ... 327

Koncept zbožnosti (pietas) v díle J. A. Komenského ... 334

Antoni Gwizdak

The idea of autonomy in Comenius' pedagogy ... 335

Idea autonomie v Komenského pedagogice ... 344

Jin Kyoung Choi

Notwendigkeit der Gründung von einer christlichen alternativen Schule und ihrer Erziehungsrichtung – auf Basis der Theorie *Didactica magna* Comenius' ... 345

Nezbytnost zřízení křesťanské alternativní školy a její pedagogické směřování, založené na Komenského díle *Didactica magna* ... 354

Ján Danek

Normy vzdelanosti a mravnosti J. A. Komenského a súčasná škola ... 356

Norms of educatedness and morality of J. A. Comenius and contemporary school ... 361

III.

RECEPCE KOMENSKÉHO-PEDAGOGA V ZAHRANIČÍ RECEPTION OF COMENIUS-EDUCATIONALIST ABROAD

Martin Steiner

Recepce Komenského – pedagoga v domácí i zahraniční vědě ... 365

Scholarly reception of Comenius as an educationalist at home and abroad ... 382

Pauline van Vliet

The school policy of the Dutch Republic in the light of the views of Comenius ... 383

Školská politika Nizozemské republiky ve světle názorů Komenského ... 397

Markku Leinonen

The reception of Comenius' *Opera didactica omnia* in Finland ... 398

Přijetí Komenského díla *Opera didactica omnia* ve Finsku ... 405

Alexandra Pavličková

Reflexie J. A. Komenského u niektorých predstaviteľov slovenského národného obrodzenia v prvej polovici 19. storočia ... 407

- Comenius' reflection in works of representatives of Slovak national revival
in the first part of the 19th century ... 413
- Viera Žbirková
Opera didactica omnia a Slovensko ... 414
The message of *Opera didactica omnia* in Slovakia ... 422
- Anna V. Denshchikova
Komenského pedagogické princípy. Zkušenost jedné moskevské školy ... 424
Comenius' pedagogical principles. A Moscow school's experience ... 429
- Lilia Žukauskienė
Interpretation der *Mutterschule* von J. A. Comenius in den
Werken litauischer Aufklärer der ersten Hälfte des XX. Jh. ... 430
Interpretace školy mateřské J. A. Komenského v dílech litevských pedagogů
v první polovině 20. století ... 436
- Maia Darčhia
Gruzie a Komenský ... 437
Johannes Amos Comenius and Georgia ... 442
- Shin'ichi Sohma
The acceptance of modern education in Japan and J. A. Comenius ... 443
Přijetí moderního vzdělávání v Japonsku a J. A. Komenský ... 449
- Junzo Inokuchi
On the reception of *Orbis sensualium pictus* in Japan ... 450
K recepci díla *Orbis sensualium pictus* v Japonsku ... 453
- Kju-džin Kim
Recepce Komenského v Koreji a současný stav komeniologických studií ... 455
The reception of Comenius in Korea and the present state
of comeniological studies ... 462
- Georgy P. Melnikov
Komenský u východních Slovanů ... 463
Comenius' heritage and the east Slavs ... 469
- Maja Nikolova
Comenius in Serbian schools ... 470
Komenský v Srbsku ... 476
- Ivan Dorovský
Putování díla J. A. Komenského do Slovinska a na Balkán ... 477
The voyage of J. A. Comenius' work to Slovenia and to the Balkans ... 491
- Anna Mištinová
Comenius and Hispanic world ... 492
Komenský a hispánský svět ... 498

IV.

POJEM GRAMOTNOSTI/VZDĚLANOSTI A VÝZNAM CIZOJAZYČNÉ KOMPETENCE – JEJICH PROMĚNY OD KOMENSKÉHO PO SOUČASNOST

THE IDEA OF LITERACY/EDUCATION AND THE IMPORTANCE OF FOREIGN-LANGUAGE COMPETENCE – THEIR CHANGES FROM THE ERA OF COMENIUS TILL THE PRESENT-DAY

Jean Antoine Caravolas

How to become a polyglot pansophist without (much) pain ... 501

Jak se stát mnohojazyčným pansofistou bez (velké) bolesti ... 507

Milada Rabušicová – Karel Rýdl

Pojem gramotnosti a vzdělanosti a jejich proměny od Komenského
k současnosti ... 509

The concepts of literacy and learning and their metamorphoses
since Comenius till the present ... 517

Wojciech Andrzej Kulesza

Comenius' proposal of scientific literacy ... 518

Komenského návrh vědecké gramotnosti ... 526

Ana Diamant – Guillermo Ruiz

New questions after Comenius' question ... 527

Nové otázky, jež přišly po otázce Komenského ... 536

Manfred Richter

Erwachsenenbildung als Allgemeine Beratung ... 537

Vzdělávání dospělých jako obecná porada ... 546

Werner Hüllen

The European culture of foreign language teaching and learning ... 548

Evropská kultura jazykového vzdělávání a vyučování ... 555

Jana Přívratská

The importance of foreign-language communication in J. A. Comenius'
work ... 556

Význam cizojazyčné komunikace v díle J. A. Komenského ... 562

Yuko Kitazume

J. A. Comenius and the universal language movement in the 17th century ... 563

J. A. Komenský a hnutí za univerzální jazyk v 17. století ... 569

Anna Mištinová

Novissima linguarum methodus and *Common European framework*
of reference for languages ... 570

Methodus linguarum novissima a *Společný evropský referenční rámec pro jazyky* ... 575

David Little

Some Comenian reflections on language learning at university ... 577

Některé úvahy o jazykovém vzdělávání na univerzitách ve světle

Komenského ... 582

Alena Lenočková

Teacher talk in foreign language lessons as a specific type
of discourse ... 583

Promluva učitele v hodinách cizího jazyka jako zvláštní typ diskurzu ... 589

Marta Chromá

Languages for specific purposes at Charles University in Prague ... 590

Odborné cizí jazyky na Univerzitě Karlově v Praze ... 596

V.

KREATIVITA VE VÝCHOVĚ A VZDĚLÁVÁNÍ A ODKAZ J. A. KOMENSKÉHO CREATIVITY IN THE EDUCATION AND UPBRINGING AND THE LEGACY OF J. A. COMENIUS

František Jirka

A new approach to music instruction – according to the educational
philosophy from the *Great Didactic* by J. A. Comenius ... 599

Nový přístup k výuce hudby – podle pedagogické filozofie J. A. Komenského
v *Didactica magna* ... 605

Jaroslav Vančát – Roman Hofman

Podpora tvořivosti uplatněním obrazové stránky médií: Cesty rozvíjení
Komenského odkazu v digitálním věku ... 607

Support of creativeness by use of visual aspect of media: Ways of cultivation
of Comenius' legacy in digital era ... 612

Mariana Sirotová

Rozvoj kreativity v procese přípravy budoucích učitelův ... 613

Development of creativity in process of professional training of teachers ... 618

Jan Novotný – Jaroslav Zúkerstein

Aspekty pedagogické tvořivosti v souvislosti s učitelstvím technické
výchovy ... 620

Aspects of pedagogical creativity in context with teaching of technical
subjects ... 624

Milan Kips

Niektoré aspekty dramatickej výchovy v diele J. A. Komenského ... 625

Some aspects of drama education in the works of J. A. Comenius ... 631

Markéta Pánková

Comenius' *Labyrinth* as a virtual inspiration (three levels of his presentment) ... 632

Komenského *Labyrinth* jako virtuální inspirace (tři roviny jeho zobrazení) ... 640

Zdeněk Beneš

Historie nejen slovem, ale i obrazem ... 641

History not only in words, but also in pictures ... 649

Petr Vorel

Depictions of Johann Amos Comenius on Czechoslovak and Czech legal tender of the 20th century ... 650

Jan Amos Komenský na československých a českých platidlech 20. století ... 660

Jana Přívratská – Vladimír Přívratský –

Markéta Pánková – Tomáš Havelka

Komenský jako inspirace pro výchovu moderního člověka.

Celostátní soutěž pro děti a mládež *Komenský a my* ... 661

Comenius as an inspiration for the education of a modern man.

The countrywide competition for children and youth *Comenius and us* ... 667

VI.

KULTURA VZDĚLÁVÁNÍ NA POČÁTKU MILÉNIA – EDUKAČNÍ VÝZVY SOUČASNOSTI. INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE A MÉDIA VE SLUŽBÁCH VZDĚLANOSTI? CULTURE OF EDUCATION AT THE BEGINNING OF THE NEW MILLENNIUM – CURRENT EDUCATIONAL CHALLENGES. THE INFORMATION TECHNOLOGIES AND MEDIA AT SERVICE OF THE EDUCATION?

Zdeněk Helus

Kultura vzdělávání na počátku milénia – edukační výzvy současnosti ... 671

Culture of education at the beginning of the new millennium, current educational challenges ... 683

Miloslav Petrusek

Vychováváme člověka vzdělaného, nebo informovaného? Současné vzdělávací systémy v čase postmodernity ... 686

Does contemporary school form educated man or just informed man?

The current educational system in the post-modern era ... 698

Morimichi Kato

The challenge of information technology to philosophy of education today ... 700

Výzva informační technologie současné filozofii vzdělávání ...	707
Andrzej Murzyn	
Lonely children in the world of mass media ...	708
Děti osamělé ve světě masmédií ...	715
Renata Jarovaitiene	
Computer games and learning in primary school ...	716
Počítačové hry a výuka na základní škole ...	722
Hana Marešová	
The role of information and communication technologies in the Czech language education ...	723
Role informačních a komunikačních technologií ve výuce českého jazyka ...	729
Stephen Gilbert Taylor	
To teach is to learn in the era of the internet ...	731
Vyučovat znamená učit se v éře internetu ...	736
Drahomíra Holoušová – Milena Krobotová	
Význam médií v názorech současných i budoucích učitelů ...	737
A significance of media in opinions of current and future teachers ...	742
Barbara Sitarska	
The role of media in the learning process at a higher education institution ...	744
Úloha médií v procesu vzdělávání na vyšších stupních vzdělávacích institucí ...	751
Libor Bernát – Martin Hric – Marek Mocker	
Vyučovanie sociálnej komunikácie na technických univerzitách ...	752
Teaching social communication at technical universities ...	759
Závěr / Conclusion ...	761
Klaus Schaller ...	763
Jindřich Dubín ...	775
Jan F. Kallik ...	778
Jindřich Fryč ...	781
Stručný chronologický přehled nejdůležitějších životopisných dat a děl Jana Amose Komenského / A brief chronology of the most important dates and works in the life of Johann Amos Comenius ...	785
Seznam zkratk / List of Abbreviations ...	800
Ediční poznámka ...	804
Seznam autorů / List of Authors ...	805
Seznam ilustrací a fotografií / List of Illustrations and photos ...	821